

Wilders en de kerk

Negen predikanten schreven een brief aan hun collega's. Hoe ga je om met populisme in de samenleving en in de gemeente? Ze noemen zijn naam niet, maar het is duidelijk dat ze Geert Wilders op het oog hebben.

Wat hun vooral dwars zit, is dat in maatschappelijke en politieke discussies te pas en te onpas het Joods-christelijk erfgoed als wapen wordt ingezet. Dat gebeurt met name als de islam ter sprake komt. Inderdaad hanteert Wilders als hoofdargument tegen de komst van de islam in ons land dat we hier vanouds in een Joods-christelijke traditie staan. 'De Partij voor de Vrijheid zet zich in voor de traditionele Joods-christelijke en humanistische waarden die van Nederland het succes hebben gemaakt dat het nu is.'

Hoe schetsen de predikanten het christelijke leiderschap dat nu nodig is? Niet ondergaan in de hitte van het politieke debat. Ook niet meegaan in kille vervreemding ten opzichte van onze naaste. En vooral niet wegzakken in het middenveld van de lauwheid. Hoe dan wel? Door voorbij hitte, kilte en lauwheid onder meer eeuwenoude Joods-christelijke waarden uit te dragen.

Wat deze inhoud betreft, lijken ze met Wilders aan hetzelfde front te staan.

De vraag is wat we bedoelen met 'Joods-christelijke waarden'.

Waarin bestaat het genoemde Joods-christelijk erfgoed? De Joodse auteur Arthur A. Cohen schreef in de jaren zestig een boek over de mythe van de Joods-christelijke traditie. Er heeft nooit zoiets bestaan als een Joods-christelijke traditie, stelt hij. Het is een mythe die eind negentiende eeuw door Duitse protestanten werd bedacht. Christenen houden die nu graag in stand, maar er beantwoordt geen werkelijkheid aan. Erger nog. Een agressief christendom wierp zich op als enige erfgenaam van een afgeschreven Jodendom. In het door ons christendom gedomineerde Europa zijn zes miljoen Joden vermoord. En dan nu spreken over een gezamenlijke Joods-christelijke erfenis? Dat is wat Joden noemen een gotspe.

We willen met onze traditie niet tot pion worden gemaakt van rechts (partijpolitiek) populisme, schrijven de predikanten. Maar dan moeten we om te beginnen onze traditie wel scherp formuleren. Profetisch scherp. We staan niet in een Joods-christelijke traditie. De geschiedenis laat zich niet herschrijven met een verbindingsstreepje.

H. Vreekamp

Dr. H. Vreekamp is predikant en schrijver.

**Profetisch scherp zijn
als het gaat over
Joods-christelijk erfgoed**